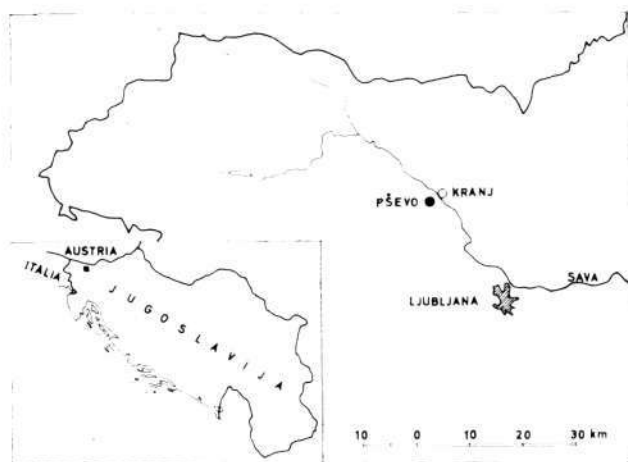

NOVO NAJDIŠČE ZGORNJEPERMIJSKIH SKLADOV PRI PŠEVEM,
ZAHODNO OD KRANJA

Leta 1961 sem poročal o prvem najdišču apnenčevih zgornjepermijskih skladov med Selško dolino in Savo (R a m o v š , 1961). Severno od Save poznamo zgornjepermijske sklade šele v Karavankah, in sicer so najbliže v dolini Tržiške Bistrice, kjer pa so dolomitno razviti. Omenjeno delo sem sklenil z domnevo, da je bila v spodnjem in srednjem delu zgornjega permija meja med apnenčevim facijalnim prostorom Loških in Polhograjskih hribov ter dolomitnim facijalnim prostorom Karavank nekje ob današnji Savi, ali pa nekoliko severneje od nje. Leta 1962 sem odkril še zgornjepermijske sklade pri Pševem, ki so že prav blizu današnje Save.

Lega najdišča Pševno

The situation of the findspot
Pševno

Pregled prejšnjih geoloških ugotovitev

Prve natančnejše geološke podatke o okolici Pševnega najdemo na Kosmatovi geološki specialki Škofja Loka in Idrija. Tam okoli sta apnenec in dolomit »školjkastega apnenca«, ki se jima južnovzhodno in vzhodno od vasi pridruži skrilavec zgornjega »školjkastega apnenca«. Kosmat se ni podrobneje ukvarjal s temi kamninami.

Pavlovčec (1958, 63, 66) je uvrstil kamnine vzhodno od Pševnega, ki leže severno od grödenskih plasti, med wengenske sklade. Sestavljajo jih skrilavec,

apnenec in dolomit. Wengenske plasti se po njegovi ugotovitvi menjavajo z grödenskimi skladi.

Nekoliko kasneje je P r e m r u (1961) podrobneje raziskal tudi kamnine v okolici Pševga. Prišel je do spoznanja, da je dolomit ob meji z grödenskimi kamninami najbolj verjetno anizijske starosti, apnenec, ki je v več pasovih med dolomitom, pa wengenske starosti. Je pa prav mogoče, da se dolomit samo menjava z apnencem.

Pomembna je P r e m r u j e v a ugotovitev, da sta med wengenskimi skladi južno od grödenskih plasti razen različnih skrilavcev tudi apnenčev drobnik in apnenčev peščenjak, ki ju ni v apnenčevih pasovih severno od grödenskih plasti. Tam so le tankoploščat in skladnat apnenec, skrilavci in ploščat apnenec z roženci. Na prehodu v wengenske plasti so tudi v dolomitu vložki črnega apnenca.

Stratigrafski opis

Zgornjepermijski skladi so lepo razgaljeni predvsem na nekaj krajih ob cesti vzhodno od Pševga. Sestojе iz temnosivega in skoraj črnega skladnatega in ploščatega apnenca, ki se redkeje menjavata s tankimi skrilavimi apnenčevimi ali lapornimi polami. Med permijskimi kamninami pa je tam največ sivega dolomita, ki dostikrat prehaja v apnenčev dolomit, le-ta pa v dolomitni apnenec ali v apnenec.

Apnenec je drobnozrnat, ponekod drobnobrečast. V bližini lezik ima večkrat precej glinenega in peščenega materiala. Kamnino prepredajo številne kalcitne žilice in žile, ki se večkrat razširjajo v večje kalcitne leče. Apnenec pri razpadanju postaja na površju luknjičav in se drobi v peščeno moko.

Med apnenčevimi ploščami nahajamo sive peščene laporne pole, ki so po površju prevlečene z značilno rdečkastimi lapornimi prevlekami.

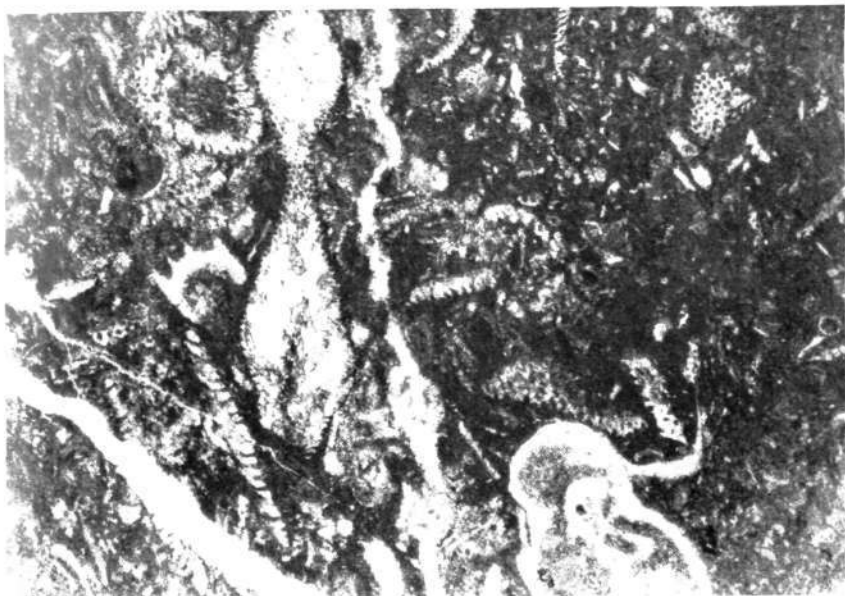
Dolomit je temno siv ali siv, vselej drobnozrnat, s številnimi dolomitnimi, redkeje kalcitnimi žilicami. Razpada po večini prav tako kot apnenec.

V skladnatem in ploščatem apnencu, pa tudi v laporju in dolomitu je precej mikrofosilov, ki sta jih določila prof. dr. V. K o c h a n s k y - D e v i d é in avtor. Med njimi je največ apnenčevih alg, in sicer

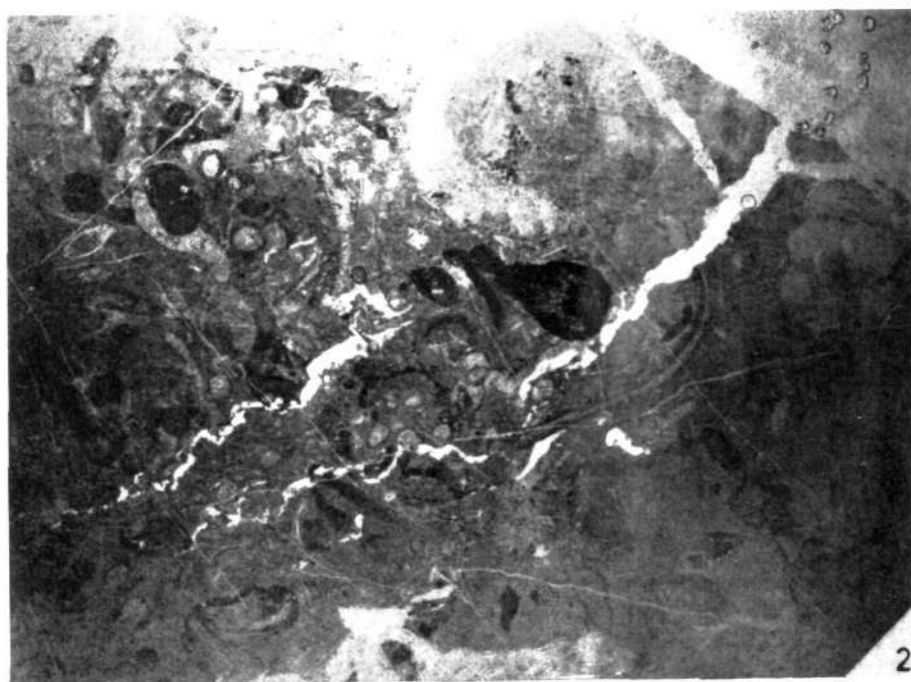
Gymnocodium bellerophontis (Rothpletz)
Gymnocodium nodosum Ogilvie-Gordon
Vermiporella nipponica Ende
Vermiporella nipponica longipora Praturlon
Permocalculus fragilis (Pia)
Tubiphytes sp.
Cyanophyceae

Male foraminifere so redke; ugotovljena sta bila samo rodova *Hemigordius* in *Globivalvulina*. Tudi v najdiščih pri Pševem manjkajo fuzulinidne foraminifere. Razen imenovanih fosilov so pogostni še ostanki bodic morskih ježkov in dobro ohranjene posamične ploščice morskih lilij.

Litološki razvoj zgornjepermijskih skladov pri Pševem in njihovi fosilni ostanki kažejo, da so tu na površju le mlajši zgornjepermijski skladi Loških in Polhograjskih hribov. V okolici Pševga doslej še nismo našli brahiopodnega in koralnega apnenca, ki sta v nižjem delu zgornjepermijskih žažarskih skladov.

1

2

II. tabla — Plate II

1 *Gymnocodium bellerophontis* (Rothpletz) in *Gymnocodium nodosum* Ogilvie-Gordon, Psevo, zgornji perm. x 10 — Upper Permian 2 *Permocalculus fragilis* (Pia), *Vermiporella nipponica* Endo in ostanki krinoidov, Psevo, zgornji perm. x 8— *Permocalculus fragilis*, *Vermiporella nipponica* and remains of crinoids, Upper Permian

Zgornjepermijski skladi na južni strani mejé na grödenske plasti. Oboje plasti so na kontaktu spremenjene in premaknjene. Vijoličastordeči laporni in grödenski glinasti skrilavec je zgneten in spremenjen v glino. zgornjepermijski karbonatni skladi pa so razlomljeni in zdrobljeni. Kontakt med obema stratigrafskima členoma je tektonski. Verjetno so bili ob njem izrinjeni starejši zgornjepermijski skladi.

Ob severnem robu grödenskega pasu, ki se sprva vleče od zahoda proti vzhodu in se nato med Strmico in Brezgalico močno razširi, ne najdemo več povsod zgornjepermijskih apnenčevih, dolomitnih in lapornih plasti; prekril jih je nariv različnih triasnih kamnin najbrž s severne plati. Zgornjepermijske plasti se pokažejo na malo večjem prostoru spet pri Strmici, kjer jih je ugotovil že Kossmat (Kossmat & Diener 1910, 280, Fig. 1, 283). To je bilo tudi njegovo najbolj severno najdišče zgornjepermijskih skladov v Loških hribih.

Pas grödenskih plasti se južno od črte Strmica—Brezgalica obrne proti jugozahodu, proti Lavtarskemu vrhu. Severno od Planice je tudi na njegovi južni strani ozek pas apnenčevolapornih zgornjepermijskih skladov, ki so zelo podobni plastem pri Pševem. Zgornjepermijski skladi sestavljajo potemtakem ostanke močno dislocirane antiklinale s klasičnimi kamninami trogfofske stopnje (prej hochwipfelski skladi) v jedru, ki se pokažejo na površju južno od Čepulj. Majhne krpe zgornjepermijskih plasti so gotovo še marsikje med grödenskimi skladi in med triasnimi plastmi na obeh straneh grödenskih skladov, vendar jih je zaradi pokritega ozemlja težko najti.

Literatura

Kossmat, F., 1909: Geologische Karte der Oesterr.-Ungar. Monarchie, Blatt Birschoflach und Idria, Wien. — Kossmat, F. und Diener, C., 1910: Die Bellerophonkalke von Oberkrain und ihre Brachiopodenfauna. Jb. Geol. R. A. 60, 277—310, Wien. — Pavlovec, R., 1958: Kranj—Sv. Jošt—Škofja Loka. Geološki izleti po Sloveniji. Mladi geolog 2, 61—71. Mladinska knjiga, Ljubljana. — Premru, U., 1961: Geološka zgradba Sv. Jošta nad Kranjem. Seminariska naloga v rokopisu, Ljubljana. — Ramovš, A., 1961: Zgornjepermijski skladi jugozahodno od Kranja (Slovenija). Geološki vjesnik 14, 381—384, Zagreb.

Summary

A NEW FINDING PLACE OF THE UPPER PERMIAN STRATA AT PŠEVO (WEST OF KRANJ)

In the surroundings of the Pševo village, west of the town of Kranj, the Upper Permian stratified limestone and flaggy with slaty limestone and marl intercalations as well as the dolomite have been found. These limestones and marl, and frequently also dolomite contain considerable numbers of fossil remains. The calcareous algae are prevalent; the following algae could be identified:

Gymnocodium bellerophontis (Rothpletz)
Gymnocodium nodosum Ogilvie-Gordon
Vermiporella nipponica Ende
Vermiporella nipponica longipora Praturlon

Permocalculus fragilis (Pia)

Tubiphytes sp.

Cyanophyceae

Frequent are the remains of echinids and crinoids. Fusulinids do not occur, and the small Foraminifera are rare (*Hemigordius* sp. and *Globivalvulina* sp.).

The Upper Permian strata associated with the Gröden strata form a strongly dislocated anticlinal the core of which is built up of the clastic Trogkofel rocks.

I. tabla — Plate I

1. 2 *Gymnocodium bellerophontis* (Rothpletz). Pševo, zgornji perm. x 20 — Upper Permian
 3 *Vermiporella nipponica longipora* Präturlon. Pševo, zgornji perm. x 40 — Upper Permian